

**Дисертації, захищені в Київському національному лінгвістичному
університеті за спеціальністю 13.00.02 – теорія і методика навчання:
германські мови / романські мови
(2012 рік)**

Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.02 / Задорожна Ірина Павлівна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено розробці теоретико-методичних основ організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією.

На основі критичного аналізу наукової літератури з проблем дослідження у роботі обґрунтовано психолого-педагогічні та методологічні передумови організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією; визначено рівні автономії студентів і характер управління самостійною роботою залежно від моделей взаємодії викладача і студентів (часткова автономія, напівавтономія, частково-залежна автономія, умовно повна автономія).

Обґрунтовано методичні засади створення системи самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови, яка охоплює практичні цілі; підходи (особистісно-орієнтований, компетентнісний, рефлексивний, рівневий); дидактичні і методичні принципи, вирішальні для організації самостійної роботи; зміст самостійної роботи у єдності процесуального і предметного аспектів; комунікативний метод, який реалізується через технології проблемного навчання, проєктні, інформаційно-комунікаційні технології та технологію “портфоліо”; організаційні форми самостійної роботи; нетехнічні та технічні засоби навчання.

Конкретизовано вимоги до володіння студентами мовними (фонетичною, лексичною, граматичною), мовленнєвими (в аудіюванні, говорінні, читанні, письмі), лінгвосоціокультурною та навчально-стратегічною компетенціями з першого по четвертого курси.

Запропоновано концепцію реалізації методики організації самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією, яка передбачає врахування специфіки навчання на різних курсах (вимоги чинної Програми, рівень володіння студентами англomовною комунікативною компетенцією, досвід самостійної навчальної діяльності, досвід використання англійської мови в різних ситуаціях, рівень автономії студентів) та особливостей оволодіння компонентами мовленнєвих і мовних компетенцій.

Експериментально доведено ефективність розробленої методики і визначено оптимальний рівень автономії на кожному курсі (I курс – часткова автономія, II – III курси – напівавтономія, IV курс – частково-залежна автономія).

Беженар І. В. Методика навчання майбутніх філологів англійського писемного мовлення з використанням мовного портфеля: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Беженар Ірина Володимирівна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено розв’язанню проблеми навчання студентів-філологів англійського писемного мовлення (АПМ) із використанням мовного портфеля. Теоретично обґрунтовано та практично розроблено методику навчання студентів-філологів АПМ із використанням мовного портфеля.

У роботі досліджується рефлексія як основна психологічна передумова навчання АПМ студентів-філологів, виявляються дидактичні особливості використання портфеля в навчальному процесі вищої школи, визначаються методичні засади укладання та застосування мовного портфеля в навчанні АПМ майбутніх фахівців філологічного профілю.

Проведений аналіз рекомендацій щодо створення мовних портфелів та вивчення вітчизняного й зарубіжного досвіду їх формування дозволили укласти мовний портфель для навчання АПМ студентів-філологів третього курсу. Запропонований мовний портфель має типову структуру Європейського Мовного Портфеля та адаптований до цілей і умов національної освіти. З метою розробки методики навчання майбутніх філологів АПМ із використанням мовного портфеля створено комплекс прийомів його застосування в процесі навчання студентів-філологів АПМ та відповідну систему вправ. Для впровадження мовного портфеля в навчальний процес розроблено модель організації процесу навчання студентів-філологів АПМ відповідно до вимог кредитно-модульної системи підготовки фахівців і на основі наведених у роботі комплексу прийомів використання мовного портфеля та системи вправ.

Ефективність запропонованої методики перевірено й підтверджено в ході експериментального навчання. Сформульовано методичні рекомендації щодо організації процесу навчання студентів-філологів АПМ із використанням мовного портфеля.

Бондар Л. В. Методика навчання французького професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей з урахуванням їх навчальних стилів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Бондар Леся Вікторівна. – К., 2012.

У дисертації розглянуто питання навчання професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей (ТС) з урахуванням їхніх навчальних стилів. У роботі теоретично обґрунтовано і практично розроблено методику навчання французького професійно спрямованого монологу-аргументації (ПСМА) майбутніх фахівців технічної галузі напрямків підготовки “Комп’ютерна фізика/інженерія”, “Системна інженерія”, “Програмна інженерія”, “Системи технічного захисту інформації”.

Унаслідок аналізу наукової літератури визначено теоретичні передумови оволодіння ПСМА майбутніми інженерами: проаналізовано сучасний стан навчання монологічного мовлення студентів ТС; визначено лінгвістичні особливості французького ПСМА; з’ясовано, що процес оволодіння мовою професійного спрямування пов’язаний з психо- та лінгвокогнітивними особливостями, характерними для студентів ТС, які відображаються у структурах передачі інформації, домінуванні певних способів її сприймання, обробки та ре/продукування, тобто у їхніх навчальних стилях. Досліджено, що згадані вище особливості є наслідком впливу сукупності факторів різних рівнів, які знаходять своє відображення у застосуванні студентами навчальних стратегій у процесі оволодіння ПСМА.

Теоретично обґрунтовано та практично розроблено комплекс вправ і модель навчального процесу для оволодіння французьким ПСМА студентами ТС. У результаті проведення експериментального навчання доведено ефективність розробленої методики, сформульовано методичні рекомендації щодо відповідного навчання.

Вікович Р. І. Методика навчання студентів мовних спеціальностей аудіювання англійських теленовін : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Вікович Роксолана Ігорівна. – К., 2012.

У дисертації розглянуто питання навчання майбутніх перекладачів, що вивчають англійську мову як першу іноземну, аудіювання англійських теленовін (АТН). Теоретично обґрунтовано психолінгвістичні та психолого-педагогічні передумови навчання аудіювання АТН, проаналізовано лінгвістичні особливості новинного теледискурсу та визначено методичні засади навчання аудіювання АТН. Аналіз сучасної методичної літератури та результати проведених опитувань студентів мовних факультетів дозволили виявити труднощі аудіювання АТН та вміння, які повинні бути сформовані у студентів для успішного сприйняття та розуміння ними новин, що передаються англійською мовою.

На основі розроблених теоретичних положень було визначено критерії відбору відеосюжетів АТН та створено науково обґрунтовану систему вправ для навчання студентів мовних спеціальностей аудіювання АТН, яка складається з трьох підсистем – дотекстових, текстових та післятекстових вправ. Виділено три стадії навчання аудіювання АТН – початкову, середню та просунуту, описано їхній зміст та наповнення.

За допомогою методичного експерименту було доведено ефективність методики навчання студентів мовних спеціальностей аудіювання АТН, виявлено перевагу використання вправ на розвиток метадикурсивних умінь та доцільність навчання обговорення АТН з початкової стадії навчання аудіювання АТН. Укладено методичні рекомендації щодо ефективної організації навчання АТН у мовному вищому навчальному закладі.

Дацків О. П. Методика формування вмій говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Дацків Ольга Павлівна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено вирішенню проблеми формування вмій говоріння у майбутніх учителів англійської мови (АМ) засобами драматизації.

У роботі теоретично обґрунтовано й практично розроблено методику формування вмій говоріння у майбутніх учителів АМ засобами драматизації. Здійснено відбір типових комунікативних ситуацій для навчання говоріння майбутніх учителів АМ на початковому ступені навчання, укладено номенклатуру вмій говоріння, виокремлено найпоширеніші форми драматизації: драматичну гру, рольову гру, імпровізацію, симуляцію і театральний проект. Встановлено, що в процесі формування вмій говоріння засобами драматизації розвивається особистість студента.

Завдяки теоретичним напрацюванням розроблено методику формування вмій говоріння у майбутніх учителів АМ засобами драматизації, включаючи відбір мовленнєвого матеріалу, систему вправ, етапи і модель навчання.

Ефективність методики формування вмій говоріння у майбутніх учителів АМ засобами драматизації перевірено в ході експериментального навчання. Сформульовано методичні рекомендації щодо формування вмій говоріння у майбутніх учителів АМ – студентів II курсу – засобами драматизації.

Долина А. В. Методика вдосконалення фонетичної компетенції у майбутніх учителів англійської мови у самостійній роботі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Долина Аліна Василівна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено вирішенню проблеми удосконалення вимови майбутніх учителів англійської мови (АМ) на старшому ступені навчання.

У роботі теоретично обґрунтовано й практично розроблено методику вдосконалення фонетичної компетенції (ФК) майбутніх учителів АМ у самостійній роботі (СР) з використанням мультимедійного комп'ютерного курсу (МКК). Уточнено зміст та структуру ФК. Проаналізовано чинники фосилізації вимови студентів, що призводять до утворення залишкового акценту, та визначено ті, вплив яких можна мінімізувати у процесі СР. Розглянуто психолінгвістичні та психолого-педагогічні передумови покращення вимови, а також особливості організації СР з використанням МКК. Обґрунтовано циклічну модель удосконалення ФК у СР на основі рефлексивної діяльності. На основі описаних теоретичних положень розроблено підсистему та комплекси вправ для удосконалення ФК майбутніх учителів АМ, які було реалізовано у МКК "Sound English". Обґрунтовано три етапи організації СР над вимовою (організаційний, навчальний, контрольний).

Ефективність розробленої методики була доведена у ході експериментального навчання. Сформульовано методичні рекомендації щодо організації СР майбутніх учителів АМ над удосконаленням ФК з використанням МКК.

Дубко І. В. Метод проектів у навчанні учнів основної школи письма німецькою мовою після англійської: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Дубко Ірина Володимирівна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено вирішенню проблеми навчання учнів основної загальноосвітньої школи письма німецькою мовою після англійської з використанням проектів.

У роботі теоретично обґрунтована і практично розроблена методика навчання німецькомовного письма. Визначені мета та зміст навчання. Проаналізовані передумови та визначена доцільність використання методу проектів в основній школі. Конкретизовані вимоги до організації процесу навчання. Визначено лінгвістичні особливості типів німецькомовних текстів, продукуванню яких треба навчити учнів загальноосвітньої середньої школи. Здійснена порівняльна характеристика лінгвістичних особливостей писемних висловлювань у німецькій та англійській мовах.

Теоретично обґрунтована та розроблена система вправ для навчання німецькомовного письма з урахуванням знань, навичок та вмій з англійської мови.

Ефективність запропонованої методики перевірена та підтверджена в ході експериментального навчання. Сформульовані методичні рекомендації щодо використання системи вправ знайшли своє практичне застосування в процесі навчання учнів основного ступеню навчання загальноосвітніх закладів.

Кажан Ю. М. Методика формування у майбутніх учителів рецептивної лексичної компетенції у процесі навчання німецької мови на базі англійської: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Кажан Юлія Миколаївна. – К., 2012.

У дисертації розглянуто питання формування рецептивної лексичної компетенції (РЛК) у студентів – майбутніх учителів, що вивчають німецьку мову як другу іноземну на базі англійської.

Розглянуто зміст і структуру РЛК; досліджено психофізіологічні та психолінгвістичні передумови, які забезпечують її формування; проведено опитування студентів з метою з'ясування їхнього ставлення до навчальної автономії та володіння ними певними прийомами та стратегіями, необхідними для формування РЛК; проведено зіставний аналіз лексичних підсистем англійської і німецької мов і створено методичну типологію лексичних одиниць, яка включає чотири групи і враховує схожість/відмінність у написанні та вимові лексичних одиниць в німецькій та англійській мовах.

На основі виділених критеріїв здійснено відбір навчального матеріалу для формування РЛК, теоретично обґрунтовано й практично розроблено підсистему вправ і модель навчання студентів початкового ступеня мовних ВНЗ, які вивчають німецьку мову як другу іноземну на базі англійської.

У процесі проведення двох серій експериментального навчання доведено ефективність розробленої методики і визначено її оптимальний варіант. На основі аналізу створено методичні рекомендації щодо формування лексичної компетенції у німецькій мові як другій іноземній після англійської в рецептивних видах мовленнєвої діяльності.

Король Т. Г. Система тестового контролю англомовної компетенції у читанні фахової літератури майбутніми фінансистами: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Король Тетяна Григорівна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено проблемі тестового контролю (ТК) англомовної компетенції (АК) у читанні фахової літератури майбутніми фінансистами. У роботі теоретично обґрунтовано й практично розроблено систему комунікативно спрямованого адаптивного тестового контролю АК у читанні фахової літератури майбутніми фінансистами.

Проаналізовано тестовий контроль АК у читанні фахової літератури з позицій системного підходу до навчання й тестування. Визначено основні вимоги до його ефективної організації в умовах сучасного немовного вищого навчального закладу (ВНЗ). Описано зміст мотивуючої, формуючої й регулюючої індивідуалізації тестового контролю АК у читанні фахової літератури студентами немовних спеціальностей з використанням окремих прийомів адаптивного тестування. Конкретизовано елементний склад і встановлено взаємозв'язки між підсистемами етапів проведення тестування, його видів, об'єктів контролю, типів і видів тестових завдань (ТЗ) для визначення рівня їхньої сформованості та засобів здійснення ТК. Уточнено перелік прямих об'єктів тестового контролю АК у читанні фінансової фахової літератури з огляду на лінгвостилістичні особливості англomовного фінансового наукового тексту та професійні потреби майбутнього фінансиста в цьому виді мовленнєвої діяльності. Створено методичну типологію лексичних одиниць реального словника майбутнього фінансиста. Розроблено послідовність моделювання ситуацій реального опосередкованого спілкування в читанні іншомовної фахової літератури під час створення комунікативно спрямованих ТЗ з читання. Узагальнено вимоги до комунікативно спрямованих ТЗ з читання іншомовної фахової літератури.

Відповідно до виокремлених об'єктів та видів ТК укладено банк ТЗ з читання англomовної фінансової фахової літератури. Охарактеризовано компонентний склад специфікації комунікативно спрямованого ТЗ з читання. Розроблено структуру й зміст частин з читання тематичних, модульних і підсумкового тестів. Визначено критерії оцінки рівня складності окремого ТЗ з читання та важелі адаптації рівня складності частин тестів з читання. Представлено модель організації й проведення тестування АК у читанні в умовах немовного ВНЗ.

Емпірично перевірено запропоновану систему ТК у ході двох серій експериментального навчання й тестування та паралельного пілотування створених тестових матеріалів. Сформульовано методичні рекомендації щодо організації й проведення системного комунікативно спрямованого адаптивного тестового контролю АК у читанні фінансової фахової літератури.

Максименко Л. О. Навчання професійно спрямованого англomовного діалогу майбутніх менеджерів невиробничої сфери: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Максименко Людмила Олександрівна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено вирішенню проблеми навчання майбутніх менеджерів професійно спрямованого англomовного діалогу (ПСАД).

У роботі теоретично обґрунтовано й практично розроблено методику навчання ПСАД майбутніх менеджерів невиробничої сфери на матеріалі фахових автентичних аудіодіалогів (ФААД). Конкретизовано зміст навчання майбутніх менеджерів ПСАД. Визначено основні жанри спілкування і типи діалогів у професійній діяльності фахівців цього напрямку, виділено основні і компенсаційні вміння, якими повинні оволодіти студенти під час навчання. Проаналізовано особливості усного професійно спрямованого іншомовного діалогу менеджерів та обґрунтовано дидактичний і методичний потенціал автентичних аудіотекстів для оптимізації їх навчання.

У межах дослідження відібрано і методично організовано навчальний матеріал, теоретично обґрунтовано та практично розроблено підсистему вправ і модель організації відповідного навчання з використанням ФААД. Експериментально доведено ефективність створеної методики та визначено її оптимальний варіант. Сформульовано методичні рекомендації щодо навчання майбутніх менеджерів ПСАД.

Одегова Н. М. Методика формування англomовної компетенції в письмі у процесі навчання майбутніх учителів написання рецензій: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Одегова Наталія Миколаївна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено вирішенню проблеми формування писемної компетенції в майбутніх учителів англійської мови. У роботі теоретично обґрунтовано й практично розроблено методику навчання написання рецензій на художні твори (ХТ).

Унаслідок аналізу наукової літератури визначено теоретичні передумови формування писемної компетенції в процесі навчання рецензування: узагальнено жанрові характеристики рецензії на ХТ як об'єкта навчання; розглянуто особливості реалізації основних дидактичних і методичних принципів; встановлено вплив соціопсихолінгвістичних аспектів висловлювання на письмі аргументованих критичних суджень на організацію навчання.

У межах дослідження укладено інвентар навичок і вмінь, якими повинні оволодіти студенти під час навчання, відібрано й методично організовано навчальний матеріал, розроблено систему вправ для навчання майбутніх учителів англійської мови написання рецензій на ХТ і запропоновано дві моделі відповідного навчального процесу. Експериментально доведено ефективність створеної системи вправ та доцільність використання "покрокової" моделі, яка передбачає поступове оволодіння студентами окремими структурними елементами тексту рецензії. Сформульовано методичні рекомендації щодо організації навчання рецензування.

Ольховська А. С. Методика формування граматичних навичок усного перекладу з української мови на англійську у майбутніх філологів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ольховська Алла Сергіївна. – К., 2012.

У роботі теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено методику навчання майбутніх філологів передачі імплікатур категорії означеності/неозначеності тексту оригіналу (українською мовою) у тексті перекладу (англійською мовою) в усному перекладі з аркуша. Визначено зміст поняття "переклад" як об'єкта навчання та стратегії, що їх застосовують студенти в усному перекладі з аркуша. Доведено відмінність мовленнєвих та перекладацьких навичок; досліджено рівень навичок майбутніх філологів стосовно передачі імплікатур означеності/неозначеності; запропоновано методичну типологію ситуацій, що регулюють вживання англійських артиклів, та ступінь її врахування у чинних посібниках для навчання перекладу; визначено типи вправ для навчання передачі імплікатур означеності/неозначеності та їх співвідношення; запропоновано спосіб експлікації імпліцитної інформації тексту оригіналу при навчанні перекладу.

Розроблено комплекс вправ для навчання передачі імплікатур означеності/неозначеності в усному перекладі з аркуша з української мови на англійську та його модель; сформульовано методичні рекомендації щодо її використання та складено посібник для забезпечення згаданого навчання.

Романюк Ю. В. Методика формування у майбутніх фахівців з інженерної механіки читацької англомовної компетенції з використанням навчального веб-сайту: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Романюк Юлія Вікторівна. – К., 2012.

Дисертацію присвячено проблемі формування у майбутніх фахівців з інженерної механіки читацької англомовної компетенції з використанням навчального веб-сайту.

У роботі теоретично обґрунтовано і практично розроблено методику формування у майбутніх фахівців з інженерної механіки читацької англомовної компетенції з використанням навчального веб-сайту.

Визначено зміст формування читацької англомовної компетенції майбутніх інженерів, уточнено поняття навчального веб-сайту. Досліджено гіпертекст як форму професійно орієнтованого тексту та його лінгвостилістичні особливості, виділено дидактичні принципи використання навчального веб-сайту як засобу формування читацької англомовної компетенції. На основі описаних теоретичних положень відібрано гіпертексти згідно із сформульованими

критеріями, розроблено систему вправ для формування відповідної компетенції з використанням навчального веб-сайту. Представлено модель організації навчального процесу і комплекс вправ згідно із запропонованою методикою.

У ході експериментального навчання доведено ефективність розробленої методики. Сформульовані методичні рекомендації з організації процесу формування у майбутніх фахівців з інженерної механіки читацької англомовної компетенції з використанням навчального веб-сайту.

Юдіна О. В. Методика навчання майбутніх менеджерів міжкультурного спілкування німецькою мовою: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Юдіна Ольга Володимирівна. – К., 2012.

У дисертації розглянуто питання навчання майбутніх менеджерів міжкультурного спілкування німецькою мовою. В роботі теоретично обґрунтовано і практично розроблено методику навчання німецькомовного міжкультурного спілкування студентів-менеджерів третього курсу з метою формування у них професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції (ПМКК).

Досліджено зміст іншомовного міжкультурного спілкування, розглянуто його функції та компоненти (соціальний, культурний і лінгвістичний), окреслено специфіку та особливості міжкультурного спілкування з точки зору його професійної спрямованості для навчання студентів-менеджерів. Описано структуру та складові ПМКК, досліджено труднощі, які виникають у процесі міжкультурного спілкування, виділено етикетні норми, правила вербальної та невербальної поведінки, стратегії спілкування, яких необхідно навчати студентів для здійснення ефективного міжкультурного спілкування з представниками німецькомовних країн.

Відібрано зміст та навчальні матеріали з урахуванням компонентів міжкультурного спілкування, розроблено систему вправ та модель навчання міжкультурного спілкування студентів-менеджерів у межах дисципліни “Німецька мова професійного спрямування”. Ефективність запропонованої методики перевірено та підтверджено в ході експериментального навчання. Сформульовано методичні рекомендації щодо організації навчання студентів-менеджерів міжкультурного спілкування німецькою мовою.